

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 354/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 39Ek/3199/2022 z 19. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením exekučného súdu, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Tiež požaduje finančné zadost'učinenie 40 000 eur.
2. Sťažovateľ uzavrel s bankou v auguste 2017 zmluvu, na základe ktorej mu bol poskytnutý spotrebný úver 6 000 eur pri ročnej úrokovej sadzbe 9,40 % a ročnej percentuálnej miere nákladov 9,71 %, ktorý mal splatiť v 96 mesačných splátkach po 88,85 eur, prvej 18. septembra 2017 a poslednej 18. augusta 2025. Banka pohľadávku postúpila oprávnenému, na ktorého návrh bola sťažovateľovi platobným rozkazom vyššieho súdneho úradníka z 28. júna 2022 uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému istinu 4 848,91 eur, úrok 1 351,28 eur a úrok z omeškania v sadzbe 5 % ročne zo sumy 4 824,61 eur od 18. septembra 2021 do zaplatenia. Platobný rozkaz bol sťažovateľovi riadne doručený a sťažovateľ proti nemu odpor nepodal.
3. Oprávnený sa následne domáhal vymoženia pohľadávky návrhom na vykonanie exekúcie, na základe exekučného titulu – platobného rozkazu z 28. júna 2022. Okresný súd vydal súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie 13. januára 2023. Sťažovateľ návrhom z 8. februára

2023 podaným prostredníctvom právneho zástupcu navrhol exekúciu zastaviť z dôvodu, že sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu a exekučný titul bol vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietat' alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, a existencia neprijateľnej podmienky má vplyv na vymáhaný nárok, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Navrhol, aby súd exekúciu zastavil podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku v spojení s § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku. Uviedol, že exekučný titul bol vydaný v tzv. skrátenom konaní, platobný rozkaz ako exekučný titul bol vydaný súdnym úradníkom, pričom povinný mal len 15 dní od doručenia na to, aby vo veci podal odôvodnený odpor. Sťažovateľ poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v spojených veciach C-693/19 a C-831/19, ako aj uznesenie ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9. Uviedol, že platobný rozkaz nie je spôsobilým exekučným titulom, pretože je založený na neprijateľných podmienkach.

4. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol. Vychádzal zo záverov uznesenia ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 a s poukazom na § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku pristúpil k preskúmaniu, či exekučným titulom nebolo priznané aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok. Z obsahu zmluvy o úvere neboli zistené žiadne neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Poukázal na to, že oprávnený si uplatnil len nevratnú istinu poskytnutého úveru, úrok z omeškania vo výške 5 % ponížený o jednotlivé úhrady povinného a náklady spojené s uplatnením pohľadávky predstavujúce trovy základného konania. Vydaniu exekučného titulu preto nebránila žiadna zákonom predpokladaná skutočnosť.

5. Proti tomu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietol, že vyšší súdny úradník dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Vyčítal, že vyšší súdny úradník sa obmedzil iba na skúmanie neprijateľných spotrebiteľských podmienok, no neskúmal, či pôvodný veriteľ dodržal informačnú povinnosť stanovenú v § 10 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 (ďalej len „smernica“) a či veriteľ splnil povinnosť vyplývajúcu z čl. 8 smernice skúmať úverovú bonitu spotrebiteľa pred uzavretím úverovej zmluvy. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci C-449/13 pritom dôkazné bremeno v tejto otázke zaťažuje vždy výlučne veriteľa. Sťažovateľ tiež namietal vyhlásenie predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru, a to že pôvodný veriteľ nemohol platne postúpiť pohľadávku zo spotrebiteľského úveru.

6. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu okresný súd sťažnosť sťažovateľa zamietol. Poukázal na skutočnosť, že platobný rozkaz, ktorý je exekučným titulom, bol vydaný 28. júna 2022, teda sa naň vzťahovala právna úprava účinná od 1. júla 2021, keď došlo k zmierneniu prísnosti posudzovania vecného odôvodnenia odporu podaného žalovaným, ktorým je spotrebiteľ. Pre zrušenie platobného rozkazu sťažovateľovi postačilo podať odpor bez kvalifikovaného odôvodnenia. Preto v prípade sťažovateľa nebola naplnená podmienka na hmotnoprávny prieskum exekučného titulu, ako to aj vyplýva zo zmieneného uznesenia ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2022, ktoré sa vzťahuje len na platobné rozkazy vydané podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2021. Vo vzťahu k dôvodom, pre ktoré mala byť podľa sťažovateľa exekúcia zastavená, uviedol, že tak široký rozsah skutočností nevyplýva ani z uznesenia ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 a ani z právnych viet rozsudku Súdneho dvora C-488/2017. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, mal tieto tvrdenia uplatniť na svoju obranu v základnom konaní. Sťažovateľ

mal možnosť sa proti exekučnému titulu brániť podaním odporu, ktorý by bol vzhľadom na právnu úpravu posúdený miernejšie, teda odpor nemusel byť vecne odôvodnený. V takom prípade by bol exekučný titul zrušený a vo veci by rozhodoval sudca.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s postupom okresného súdu, ktorý prieskum limitoval iba na posúdenie existencie neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku. Podľa sťažovateľa mal exekučný súd vykonať širší prieskum a posúdiť aj splnenie ďalších povinností veriteľa vyplývajúcich zo smernice. Poukazuje na to, že sa domáhal aplikácie § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, čo súd v napadnutom uznesení opomenul. V obsahovo rozsiahlej ústavnej sťažnosti analyzuje viacero rozsudkov Súdneho dvora (rozsudok C-303/20, C-421/14, C-679/18 a C-377/14 pozn.) z ktorých vyplýva povinnosť súdov rozhodujúcich o nariadení a výkone rozhodnutia posúdiť splnenie povinnosti veriteľa posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, ako aj splnenie informačnej povinnosti veriteľa. Súd podľa sťažovateľa nevykonala dostatočný prieskum ustanovení zmluvy o úvere. Tým, že prieskum ustanovení úverovej zmluvy sústredil na prípadné neprijateľné zmluvné podmienky, okresný súd sa odklonil od judikatúry Súdneho dvora a napadnuté uznesenie dôkladne neodôvodnil. Tým porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

8. Sťažovateľ zároveň v ústavnej sťažnosti uviedol, že požiadal o oddĺženie formou konkurzu a 2. februára 2024 bol na jeho majetok Mestským súdom Bratislava III vyhlásený konkurz, čo bolo zverejnené 12. februára 2024 v obchodnom vestníku. Keďže sa vyhlásením konkurzu exekúcia zo zákona zastavuje, nemalo byť napadnuté uznesenie vôbec vydané.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal (PLZ. ÚS 1/2022).

10. Keďže právna úprava Civilného sporového poriadku účinná od 1. júla 2021 zmiernila prísnosť posudzovania vecného odôvodnenia odporu, vzťahuje sa uvedené rozhodnutie ústavného súdu na platobné rozkazy vydané podľa právnej úpravy Civilného sporového poriadku účinnej do 30. júna 2021.

11. Napriek tomu, že vo veci sťažovateľa ako spotrebiteľa bol platobný rozkaz vydaný 28. júna 2022, teda v čase účinnosti miernejšieho a voči spotrebiteľom ústretovejšieho posudzovania odôvodnenia odporu, okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka preskúmal existenciu neprijateľných zmluvných podmienok. Existencia takýchto neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok, zistená nebola, čo sťažovateľ v ústavnej sťažnosti

nespochybňuje. Sťažovateľ požadoval prieskum splnenia ďalších povinností pôvodného veriteľa, ako je posúdenie úverovej bonity spotrebiteľa, splnenie informačnej povinnosti veriteľa, a posúdenie otázky, či veriteľ mohol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a pohľadávku postúpiť. Tieto povinnosti však nemajú charakter zmluvných podmienok, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Právna úprava obsiahnutá v § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku je limitovaná na posúdenie neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok, ktoré však zistené neboli. Tým, že neboli zistené žiadne neprijateľné zmluvné podmienky, nebol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Tieto ustanovenia Exekučného poriadku spolu súvisia, pretože existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky by mohla byť dôvodom na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Sťažovateľ pritom návrh na zastavenie exekúcie odôvodnil práve dôvodom podľa § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, teda práve existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky, s vplyvom na vymáhaný nárok. Sťažovateľ tieto ustanovenia však nesprávne oddeľuje, keď tvrdí, že sa domáhal aplikácie § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Preto nemožno priznať relevanciu formulácií sťažovateľa, keď vyčíta súdu, že jeho námietky boli nesprávne posúdené iba s ohľadom na skúmanie neprijateľných podmienok.

12. Právna ochrana v podobe prieskumu neprijateľných zmluvných podmienok v prvostupňovom rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka bola poskytnutá aj napriek tomu, že sťažovateľ odpor proti platobnému rozkazu nepodal, hoci platobný rozkaz bol vydaný podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2021. Z toho vyplýva, že sťažovateľovi ako spotrebiteľovi bola poskytnutá osobitná právna ochrana v súlade s platnou právnou úpravou, jej rozsah však bol limitovaný charakterom exekučného konania, ktoré zabezpečuje predovšetkým výkon rozhodnutia.

13. Navyše, nemožno opomenúť to, že na sťažovateľa bol 2. februára 2024 vyhlásený konkurz, čo je dôvodom, aby sa bez zbytočného odkladu rozhodlo o zastavení exekučného konania (§ 167f ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Prípadné zastavenie exekúcie však nespôsobuje zánik povinnosti súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a tým nastoliť stav právnej istoty. Postup okresného súdu, ktorý v období po vyhlásení konkurzu na sťažovateľa vydal napadnuté uznesenie, bol preto plne v súlade s právom na súdnu ochranu.

14. Vzhľadom na uvedené nie je možné dospieť k záveru o možnom porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2024

Robert Šorl
predseda senátu